
kisdobos
1985. ÁPRILIS

A negyvenedik április

megünneplésére szerkesztőségünk minden fellelhető szép verset, olvasmányt összegyűjtött. Amikor minden együtt volt, valamelyikünk kitekintett a szerkesztőség sarokablakán. Mindannyian odanéztünk és elmosolyodtunk: — Lám, a gellérthegyi Szabadság-szobor néz onnan ránk naponta. Így határoztuk el, hogy a róla írott vers kerüljön ide, és egy írás lapunkról, mely csak a felszabadult Magyarországon születhetett meg.

Reményi-Gyenes István

A gellérthegyi Szabadság-szobor katonája

Fotó: Fényes Tamás

Neve: Vaszilij. Mindössze csak ennyi.
Így őrzi ezt a művész jegyzete.
S ha ő sem tudja, nem tudhatja senki,
Mi volt vajon a családja neve.

Őrségen látta egyszer őt a mester.
Olyan volt, mint kit bronzba álmodott:
Izmos és ifjú, telve tréfakedvvel,
Vidám szemében élet csillogott.

De történelem küldte őt e tájra,
A Volgától vagy Uraltól, hol élt,
S amikor kellett, kiállott a gátra,
Tudta, mit tegyen, s azt is tudta, miért.

És aztán elment. Hol él most? Ki tudja.
Talán tervezni segít szputnyikot,
Vagy messzi tájra vitte élte útja
S kutatja ott, mit rejt a föld-titok.

Lehet, hogy autón az utat vigyázza,
Vagy fákat ültet egy kopár hegyen,
Lehet, hogy azért fárad karja, válla,
Hogy sivatagban kék tenger legyen.

Lehet, hogy munkás, lehet mérnök, költő,
Kolhozparaszt vagy orvos. . . mind lehet.
Örökös rejtély, hol van, s honnan jött ő,
Csak annyit tudunk: milljók közül egy,

Neve: Vaszilij. Mindössze csak ennyi.
Nem futott ő se cím, se rang után.
Katona volt, és ember akart lenni.
És jelkép lett egy város homlokán.

Beszélgetés Zelk Zoltánnal

Nagyon nehéz dolog 'gyerekeknek a háborúról és a fölszabadulásról beszélni. De nemcsak a gyerekek, hanem a húsz- és harmincéves emberek sem értik meg azt, amit mi átéltünk, elmondhatunk nekik. Képzeljétek el, gyerekek, a gyönyörű Dunát, úgy hogy nincsen rajta egyetlenegy híd sem. A németek felrobbantották a háborúban a Duna összes hídját, így nem lehetett átmenni a túlsó partra. Pedig így volt. És azt el tudjátok-e képzelni, hogy az embereknek nincs mit enniük? Azt hogy egy egész ország, az országban élő emberek mind éheznek? És egyszer csak mi történik? Az, amit fölszabadulásnak hívunk. Akkor egyszer csak takarítani kezdik a romokat az utcán, a romokból házakat építenek, aztán fölépítik a Dunán a hidakat, azokat, amelyeket láttok, amelyeken át szoktatok sétálni, vagy autóbusszal, villamossal mentek rajtuk át. Ami elképzelhető és hihető számotokra, az mind a felszabadulás után kezdődött el.

És elkezdődött még valami, de az már sokkal később, 1951-ben, hat évvel a fölszabadulás után. Valakinek eszébe jutott, hogy a gyerekeknek újságot kellene szerkeszteni. Engem hívott föl telefonon az Úttörőszövetség egyik vezetője, és megkérdezte: lenne-e kedvem Kisdobos címmel színes lapot szerkeszteni a gyerekeknek? Én boldogan mondtam az: igen, mert mindig arra vágytam, hogy újságot csinálhassak, és ne felnőtteknek, hanem gyerekeknek. Mindig elképzeltem, hogy lesz egy újság, ahová gyönyörű meséket tehetek be, gyönyörű verseket, gyönyörű képeket.

Így történt aztán, hogy egy kétszobás szerkesztőségbe beköltöztünk. Nekem olyan nagy volt a szerencsém, hogy munkatársul Nagy Lászlót kaphattam meg, Nagy Lászlót, a költőt. Tudjátok ki volt ő? A legnagyobb a magyar költők között, aki nemrég, fiatalon halt meg. Ő vette először kézbe a behozott verseket, meséket, ő olvasta először, és ő javasolta: melyiket közöljük és melyiket ne. Aztán volt egy Szegi Pál nevű ember, aki nagyon értett a képzőművészethez, festészethez. Ő lett az, akit képszerkesztőnek hívnak egy újságnál. Ő válogatta ki a rajzokat, képeket. Nem akárkitől közölt a Kisdobos képeket, festményt! A legnagyobb magyar szobrász, a világ egyik legnagyobb szobrásza Ferenczy Béni volt, sajnos már ő sem él. Ő sem átallt rajzolni nektek. Festett egyszer egy ikerpárt, két kisgyereket, ikreket, kék ingben. Írtam is hozzá egy verset, ami így kezdődött:

Két ikrek
kék ingben...

A többit már elfelejtettem, különben szívesen elmondanám nektek. Azután gyönyörű faleveleket rajzolt, ezekkel teleraktunk egy egész oldalt. Olyan szépek voltak ezek a levelek, mintha nem is egy újság papírján lennének, hanem ősszel, a földön. Azonkívül neveket mondok nektek, mindegyik név biztosan ismerős. Tudjátok, hogy milyen nagy írók, költők, Tamási Áron, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Pilinszky János, Déry Tibor, Nagy László, Tersánszky Józsi Jenő írtak ebbe az újságba. És kik rajzoltak a mesékhez, versekhez? Szántó Piroska, Reich Károly és még sokan-sokan, akiknek a nevét már lassan elfelejtem. Nagy öröm volt még az, amikor friss, nyomdaszagú az újság. Képzeljétek el, hogy nemrég nyomtatták ki, megkapom az első számot kezembe veszem, és érzem rajta a nyomdafesték szagát, és kinyitom, és gyönyörködöm abban, hogy milyen szépre sikerültek a rajzok, képek, hogy a nyomda milyen szépen csinálta meg, és hogy holnap már a gyerekek kezében lesz, ők olvassák a verseket, meséket, amelyeket kértünk. Olyan ma már ez az egész nekem, mint valami mese. Kezdhettem volna úgy is, egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy ház, abban volt két szoba, volt egy telefon. Abban a szobában ült Nagy László, a költő, Szegi Pál, a művészettörténész, és én, aki a lapot szerkesztettem. Egyszer volt, hol nem volt, de hát van még ma is, csak az a különbség, hogy mi kezdtük el, mások meg folytatják... Amilyen szépen mi elkezdtük akkor.

Feljegyezte: Tarbay Ede

Fotó: Gonda Jenő

Végre felhőtlen napok

Sejtelmünk se volt róla, hogy hova megyünk kirándulni. És arról se, hogy mit cipel Gazsi meg Sutyi egy-egy gömbölyűre tömött hátizsákban. Ha hozzák, hát hozzák, ők tudják, minek.

Elvillamosoztunk a Fogaskerekű végállomásáig. Onnan feljutottunk a fogassal a szabadsághegyi állomásig. Ott kiszálltunk, és megindultunk Piri néni meg a pártfogásába vett pártfogoltunk után. Alig tettünk néhány lépést, váratlanul ránk tört és hatalmába kerített mindannyiunkat a minden oldalról egyszerre támadó tavasz. Felpörgette a szívünket, elbódította fejünket; kiabáltunk, énekeltünk, egyszerűen nem fértünk a világ bőrébe. Pamut, akit a fogaskerekű-utazás alatt egy szatyorban rejtegettünk, a maga módján igen hatékonyan járult hozzá az általános zűrzavarhoz, szüntelen csaholásával és vad rohangálásával. Végigszáguldotta a Mátyás király utat, elporzott, majd visszaporzott, körültáncolt minket és ismét elviharzott...

Egy meglehetősen rozsdás kovácsoltvas kapuhoz értünk. Azon egy újdonatúj lakat és egy frissen festett tábla függött, ezzel a felírással: A XIII. KERÜLETI TOLDI ÚTTÖRŐCSAPAT TÁBORHELYE.

Úgy emlékszem, a táblán több pecsét és egy hosszú számsor — bizonyára valami rendelet vagy határozat száma — is ékeskedett.

Nem akartunk hinni a szemünknek. Pedig hinni kellett, mert Piri néni kulcsot vett elő a táskájából, felnyitotta a lakatot, és kitárta az olajozásra szoruló kaput.

Hatalmas kert terült el a szemünk előtt, valóságos park, termetes fákkal és tömzsi bokrokkal, amelyek nagy igyekezetükben már apró leveleket bontogattak a vesszeiken, míg a fákon öklömnyi rügyek duzzadtak. A kert mélyében pedig ház emelkedett, valóságos kis palota, félig nyaraló, félig miniatürizált lovagvár; saroktoronnyal és óriási kőterasszal. Tulajdonképpen igazi torzszülött volt, éktelenül és hivalkodóan ronda, de nekünk akkor nagyon tetszett, varázslatos kacsalábon forgó kastélynak láttuk.

A föld már átlangyosodott a váratlan hevességgel tűző napsugaraktól, simogatta a talpunkat, és jóságos volt hozzánk. Most már egészen megkótyagosodtunk, és versenyre keltünk Pamuttal a futkosásban és kiabálásban. Azt hiszem, mi győztünk. Körberohangáltunk minden fát — az ilyen termetes fák egyenesen arra valók, hogy körberohangálják őket —, beszáguldottuk a kertet — a kertek arra valók, hogy beszáguldják őket —, otthagytuk a kavicsos utakat, és az alig serkedő füvet tapostuk — a kavicsos utak arra valók, hogy otthagyják őket a gyönge zöld fűszőnyegért.

— Felfedezés! Felfedezés! — harsant Gabi hangja, és máris berontott a ronda palotába, a félresikerült kacsalábon forgó kastélyba.

— Felfedezés! Felfedezés! — harsogtuk, ahogy a torkunkon kifért, és követtük Gabit, a felfedezőt.

A hajdan üvegezett főbejárat tágas hallba, valóságos terembe vezetett. Ott lehetett csak remekül kiáltozni, az üres falak felerősítették és visszaverték a hangunkat, pingpongoztak a kiáltásainkkal. Szemét, törmelék, hulladék — ez volt a hall minden berendezése. Meg egy faragott falépcső, ami az emeletre vezetett. Sorra nyitogattuk a hallból nyíló ajtókat. Mindenütt üres, elvadultan szemetes szobákra bukkantunk; itt egy fal dőlt be, ott egy ablakot szakított ki a hajdani légnyomás, amott a cserépkályha omlott össze, mert nem győzte kivárni, hogy tüzet rakjanak benne.

Egyik üres szobából a másikba vágtattunk, mintha keresnénk valamit, s mintha az a valami, amit keresünk, éppen akkor suhant volna ki onnan, amikor mi betoppantunk. S újra meg újra utánavetettük magunkat.

Felvidéki András rajza

Részlet
Hárs László Mi is voltunk gyerekek
című regényéből

Rengeteg üldözni-, rengeteg hajkurászni-, rengeteg kutatnivaló volt ott. Mert mennyi minden rejtőzik egy ilyen kongóan üres, félig romba dőlt házban, mennyi végleg elszalasztott és mennyi megvalósulásra váró lehetőség. A sarokban s a rosszul betámasztott ajtók mögött ott lapul mindaz, amit az egykori lakók hátrahagytak az életükből, és mögöttünk, benyomulók mögött láthatatlanul és feltartóztathatatlanul beáramlik mindaz, amit egyszer mi fogunk otthagyni az utánunk jövőknek. Ha kilestünk volna a beomlott fal résén, nem csupán a tavaszváró kertet láthattuk volna meg, hanem a múltat is. Ha kikönyököltünk volna a légnyomás által kitépett ablak nyílásán, ott terült volna el a szemünk előtt a jövő, mint egy gomolygó ködöktől kibontakozó, gazdagon tagolt tájék...

De mi akkor minderről még semmit se tudtunk, miért is tudtunk volna; nekünk elég volt az, hogy élünk, minden izmunkkal, minden porcikánkkal, minden idegszálunkkal élünk, a mozgás, a rohangálás, kiáltozás fékezhetetlen lendületében.

Egyszer csak valahonnan tompa zuhanás hallatszott, majd utána csend.

Aztán Gyurika toppant közénk, és kiabálni kezdett ránk:

— Gyertek gyorsan! Siessetek! Az emeletről két láb lóg le.

Gyurika útmutatása nyomán betódultunk az egyik üres szobába, és csakugyan két kalimpáló lábat pillantottunk meg a magasban. A két láb Edéhez tartozott. Úgy látszik, meg akart előzni minket a felfedezésben, és odafenn az emeleten beszakadt alatta a korhadt, roncsolt padló. Most — valamibe görcsösen kapaszkodva — ég és a föld, illetve emelet és földszint között lebegett. És ahogy bámultuk, egyre lejjebb ereszkedett. Már térdig látszott, aztán már derékig. És egyetlen hangot se hallatott.

Itt gyorsan cselekedni kellett, mielőtt kitöri a nyakát.

— Gazsi! Sutyi! Tóbi! Nagysefcsik! Ipszi! — hívta Gabi a legerősebb fiúkat.

Kört formáltak a kétségbeesetten kalimpáló lábak alatt.

— Ereszd el! Ugorj! — biztatta Edét Gabi.

— Nem merek — hallatszott a fej nélküli test válasza a magasból.

— Akkor potyogj csak le! Mi itthagyunk! Szervusz.

De ez csak üres fenyegetődzés volt, nem mozdult senki sem.

Odafent valami recsegés-ropogás támadt. És Ede érett gyümölcsként pottyant az alant várakozók ölébe, kezében valami fadarabot, talán szegélylécet vagy parkettakockát szorongatva.

Ekkor mondta a hallban Piri néni:

— Toldi úttörőcsapat, sorakozó!

Még csak nem is kiabált. Egyszerűen csak közölte a kongó előcsarnokkal. Mégis rögtön meghallottuk. Gabiék talpra állították Edét, és szerencsés megmenekülése örömére fejbe vágták, majd kitódultak a mellékszobából, és máris felhangzott:

— Tanácstag őrs, sorakozó!

— Győzelem őrs, sorakozó!

— Varga István őrs, sorakozó!

Sejtelmem sincs, honnan tudták, hogy így kell csinálni. Az a fő, hogy tudták. Arról sincs sejtelmem, hogy mi honnan tudtuk, mit kell tennünk. A fő az, hogy tudtuk. És mindannyian sorakoztunk, kivéve Edét, aki még mindig a markában szorongatta azt a bizonyos fadarabot, ami mégis inkább székláb lehetett. Ede a sor legvégén tengett-lengett egymagában, mert még nem tartozott egyik őrsbe se.

— Pajtások — mondta Piri néni —, a felfedezések kora egyelőre véget ért. Most valami mást fogunk játszani, igazi úttörőjátékot.

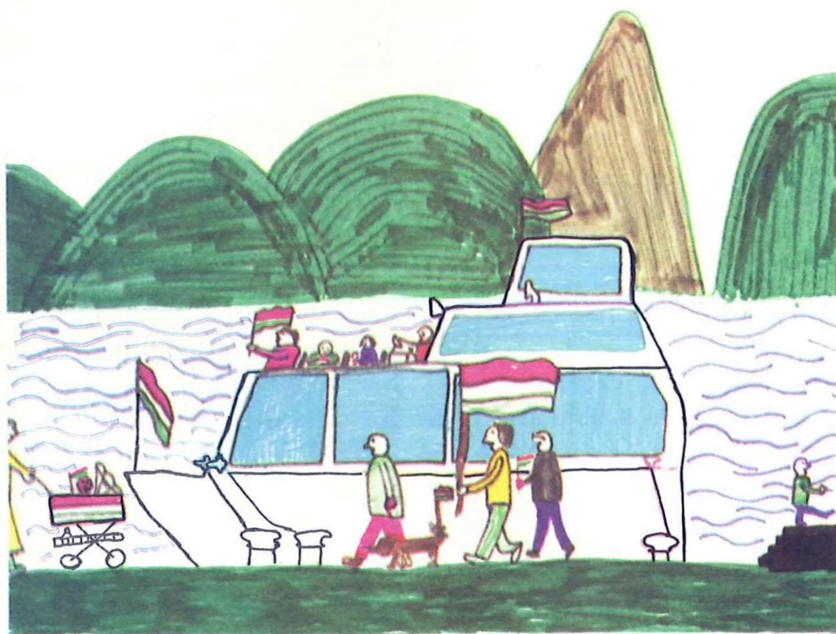
— Éljen! — kiáltottuk, és sorra javasoltuk a különböző játékokat, de Piri néni mindegyikre a fejét rázta.

— Mást fogunk játszani, pajtások. Egy kis romeltakarítást és rendcsinálást.

„kinek a holnap

A rajzokat **Lendvai Gábor, Gál Krisztián, Siposs Zoltán** és **Boda Anna,** a budapesti Váli úti Általános Iskola tanulói készítették

Vészi Endre versei

Háború után

Ó, mégis jó a föld,
hát vess magot belé —
mert élted nélküle
már meg nem oldhatod.

Nagy ősz! A ködgomoly,
a pára szerteszáll,
ó, mégis jó a föld
a szörnyű vész után.

Tífusz és annyi más
betegség vágtatott —
de mégis jó a föld,
hát vess belé magot.

Vetésed dombjain
virul a sarjú-zöld:
Jobbágyból most szabad,
egész hazád köszönt!

bontja virágát"

Erdő lesz ebből

Olyan fa lennék,
mely a jövőbe
nyújtja ki ágát,
s oly teli bimbó,
kinek a holnap
bontja virágát.

Mert ez a földünk,
jó anyaföldünk,
gyűjti a sókat,
gyűjti a zsíros
barna rögökben
útravalómat.

Klorofil-kedvünk
kis levelekben —
tavaszi zöldnek!
El nem eresztem
sűrű hazámat,
az anyaföldet.

Erdő lesz ebből
a szél-cibálta
kis csemetésből,
kenyér lesz ebből
kemény rögök közt
búvó vetésből.

Munkából álom,
álomból munka,
s ebből kisarjad,
amit vetettek,
dajkáltak, óvtak
nagy forradalmak.

**„dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
úgy érdemes."**

Nyolcvan esztendővel ezelőtt, 1905. április 11-én született **József Attila,** a magyar szocialista költészet legfejlettebb formájának megteremtője. „Az utca és a föld fiának" nevezte magát. Jellemzése hiteles: egész életében és verseiben is megalkuvás nélkül szolgálta a munkásság és a szegényparasztság felszabadulásának ügyét. Első költeményeit és „A szépség koldusa" című verseskötetét 17 éves korában közölték. Halála évében, 1937-ben egy önéletrajzi vázlatában a költő így emlékezett erre: „csodagyereknek tartottak, pedig csak árva voltam."

Fotó: Gonda Jenő

Zelk Zoltán

Van az asztalfiókban egy...

Van az asztalfiókban egy
könyve is apának,
egy költő írt abba verset:
József Attilának
hívták azt a költőt. Meghalt.
Mosni járt az anyja.
Kisebb volt, mint én, amikor
elveszett az apja.

Apa szokta elmesélni
ezt nekem vasárnap,
ilyenkor aztán én nagyon
szeretem apámat.
Verset is olvas a könyvből,
azt, amikor az anyja
kosárral ment a padlásra,
őt meg sírni hagyta...

Azt is elolvassa, én meg
hallgatom nevetve,
hogy csinálja: „Brumma, brumma,
brummadza" a medve.
Meg a pösze kismalacról,
s hogy olyan a falka,
ahány malac, ondolálva
van annak a farka!

Ilyen gazdag, aki költő,
kérdezem apámat:
Övé a sok malac, medve
s a réten a nyájak? —
Mind-mind az övé volt – mondja –
erdők, hegyek, rétek
s ami nagyobb a világnál:
szíve a szegénynek!

A szegénynek gondja-baja
mind-mind az övé volt,
mert ő is, az ő szíve is
a szegényeké volt.
Akkor ő is olyan volt hát —
kérdezem apámtól:
akkor ő is éppolyan volt,
mint Petőfi Sándor?

Mint Petőfi, akinek a
versét megtanultam,
s el is mondtam nemrég, mikor
ötesztendős múltam:
anyámnak is volt egy tyúkja,
az is itt lakott bent,
s ha akarta, az asztalra,
az ablakra röppent...

Kicsi vagyok, de nemsoká
felnőtt leszek mégis,
veszek majd egy könyvet, s abba
verset írok én is,
beleírok én majd abba
mindent, amit látok:
enyém legyen, beleírom
az egész világot!

József Attila versei

Alkalmi vers a szocializmus állásáról

(részlet)

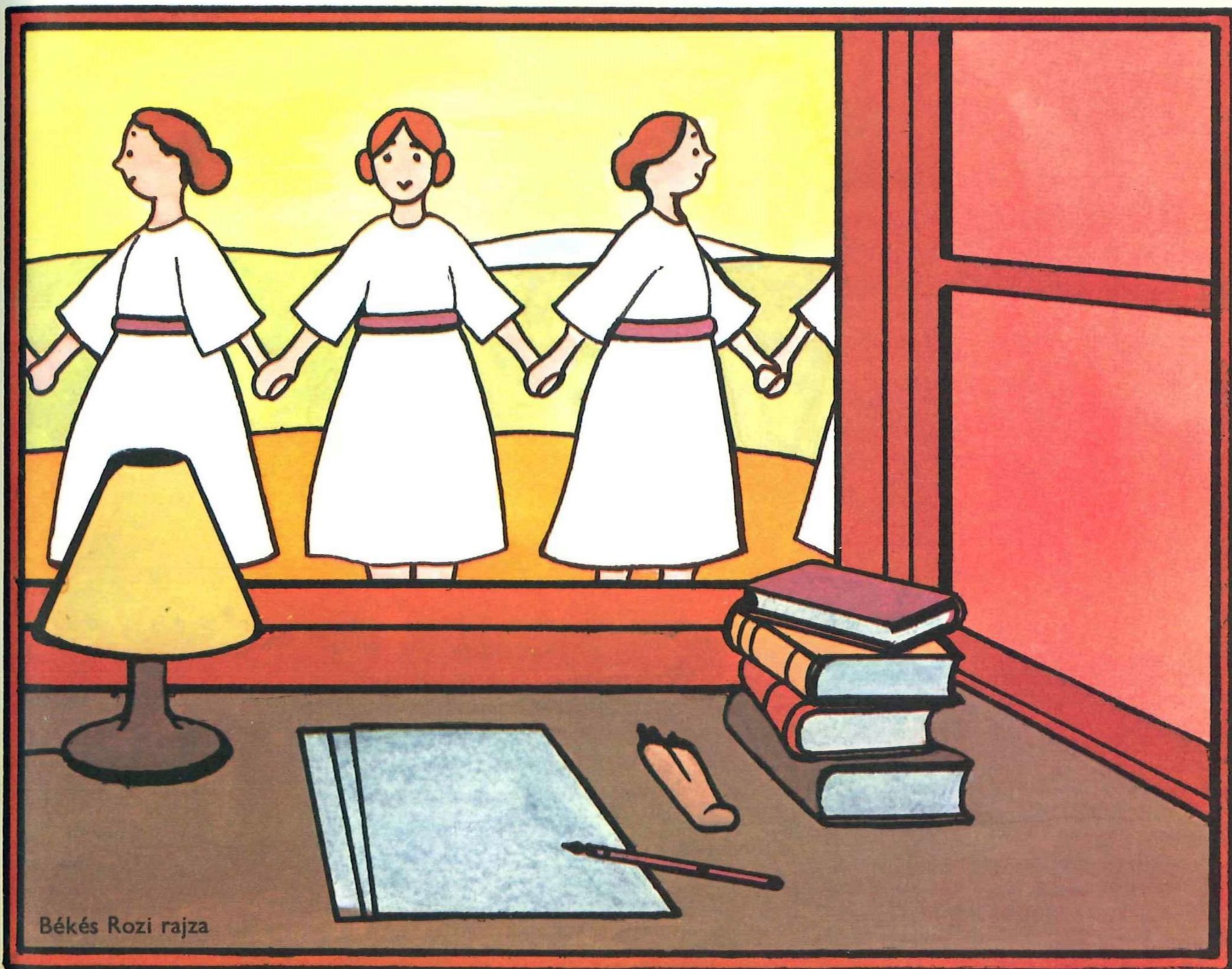
Fák közt,
virág közt
ülök egy padon.
Kotyogok, mint elhagyott csolnak,
sok lágy levegő locsolgat –
a szabadság nagy csendjét hallgatom.
S valami furcsa módon
nyitott szemmel érzem,
hogy testként folytatódom
a külső világban –
nem a fűben, a fákban,
hanem az egészben.

Nyolcesztendős lányok

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Apró ördögök, de szentek,
Homlokuk friss, meleg kenyér,
Szén a szemük, szénparázs.

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Mint a virág, úgy szeretnek,
Úgy szeretik a fiúkat,
Akárcsak a gyöngyvirág.

Hosszú sorban jönnek, mennek,
Ha sírnak is: csak nevetnek.
Messze vannak, messze vannak,
Mint a vidám csillagok!

Békés Rozi rajza

Tarbay Ede

Vers ifjú barátaimnak, áprilisról

Figyeld a tavaszt, szép április
víg ébredését, a meggyvirágot,
erdők és mezők illata friss,
sarlót kalapálnak a kovácsok.

Nézd, készül a nyár, gyümölcsök
bölcsőjét ringatja már a szél,
lassan fölszakadozik a pörzsölt
kukoricások helyén a tél.

Minden mozdul, zajong, a határ
teli füttyel, tompa püffögéssel,
nyugodt szigetre senki nem talál,
fának dűl a kapás, úgy ebédel.

Azt, ami új, lásd április hozza,
a szántóföldet átöleli,
vigyáz — nyárra beérjen a búza,
a barmot zöld mezőre hajtja ki.

Április, tavaszi ég szülője,
a szíveinkbe hozd meg a dalt,
legyen a földnek búzája, szőlője,
legyen hite, hogy minden ág kihajt.

Locsolás és tojásfestés

Máig élő népszokás húsvét másodnapján falun és városon a locsolás és a tojásfestés.

A városi gyerekek többnyire kölnivízzel öntöznek. Falusi házakból, kertekből kihallatszik a lányok sikoltozása. Leleményes fiúk szódásüveg vagy vízipisztoly tartalmával riogatják őket, nehogy elhervadjanak. Az öntözés napjainkban vers kíséretében történik.

A tojásfestés régebbi eredetű, mint a locsolkodás. Hazánk területén több mint ezer éves sírokban is találtak díszített tojáshéj maradványokat.

A tojásfestés mindig a lányok és asszonyok dolga volt. Ám tojáskarcolással, még inkább a tojáspatkolással a fiúk és a férfiak is foglalkoztak. Mi most néhány, a néphagyományból ismert díszítési módra hívjuk fel a figyelmeteket.

Ha a tojást csipkézett szélű levéllel beburkoljátok és úgy teszitek a festékbe, a levél helye világos marad.

Tojásfestéket növényi részekből is főzhettek. Legismertebbek: a hagymahéj, vadkörte vagy vadalmafa héja.

A tojásdíszítés más módja az „írás". Forró méhviaszt (jobb híján olvasztott gyertyát) pálcára erősített kis fémcsövecskével, vagy megvágott lúdtollal mintát „írunk" a tojásra, majd festékben áztatjuk vagy főzzük. Ezután a viaszt lekaparjuk róla.

A főtt, festett tojásra hegyes szerszámmal karcolni is lehet. Érdemes népművészeti motívumokból mintát választani.

A legügyesebbek — felnőttek segítségével — megpróbálkozhatnak a tojáspatkolással. Az eredetileg szokásos kovácsoltvas helyettesíthető alufóliával.

Aki a húsvéti népszokásokról többet szeretne tudni, forgassa a **Magyar Néprajzi Lexikon (F—Ka)** kötetét, vagy **Dömötör Tekla: Magyar népszokások** című könyvét.

Akkoriban aknát termett a mező

40

NEMES

A Szovjet Tájékoztatási Iroda szűkszavú jelentésben számolt be a nagy eseményről: „A március 16. és április 4. közötti időben végrehajtott előretörés következtében a 2. és 3. Ukrán Front csapatai befejezték Magyarország egész területének felszabadítását a német megszállóktól."

Hazánk területén véget értek a harcok. A szovjet hadsereg győzelme a magyar népnek a nemzeti és társadalmi felszabadulást jelentette. A nép saját kezébe vette sorsát. Nem egy csapásra és nem éppen április 4-én. Az a nap csupán jelképe lett egy új életnek, amely országunk falvaiban, városaiban nyomban felpezsdült, amint egy-egy település megszabadult a háború és a fasizmus rémétől. Április 4. ugyanúgy jelkép, mint a szabadságot hozó láng. Nyomában béke, munka, öröm jár.

A mintagazda kastélya

A rátótiak, a térképről is kitetszik, elég sokat vártak az örömre. A község Vas megye és egyben az ország határától nem messze települt, Nemesmedvestől kőhajításnyira. Legnevezetesebb épülete Széll Kálmán kastélya. Azé a földbirtokosé, aki ötéves gyermekként élte meg az 1848-as forradalmat, felnőttként politikus lett, és egészen a miniszterelnökségig vitte — Vörösmarty Mihály leányát vette feleségül. Rátóti birtokán mintagazdaságot létesített, s — a mai rátótiak szerint — éppen a kertje végében állt meg a gyorsvonat. A nemesség és kiváltságaik a múltba vesztek. Nem úgy a kastély és a kert. A csodálatos park ma természetvédelmi terület, bárki besétálhat, megcsodálhatja. A kastély egyben a község általános iskolája. A 4275. számú József Attila Úttörőcsapat közössége éli benne hétköznapjait és ünnepeit.

Amikor ott jártunk, még csak közelgett a felszabadulás 40. évfordulója. *Boroznaki Jánosné* csapatvezető — egyúttal a negyedik osztályosok rajvezetője — a megmondhatója, mi mindent tettek az úttörők és kisdobosok az úttörőév kezdete óta azért, hogy a várt ünnep szép legyen. Hanem a csapatvezető szűkszavúnak bizonyult.

— Meséljék el inkább a gyerekek.

Nincs vitrinbe zárva

Így esett, hogy aznap néhány harmadikos és negyedikes kisdobos nem ment el a sportköri foglalkozásra. Lógnak egy kicsit, mondták. Valójában azonban szó sem volt lógásról. Remekül elbeszélgettünk.

Soós Anikó a falu múltjának, letűnt életének tanúira büszke: régi, beszédes tárgyakra, amilyen a kilencvennégy esztendős, pocakos korsó, a különös formájú, öreg hordóba való fadugó, a százpengős, a lyukas kétfillérес, a sok régi lámpa, vasaló, háborúból itt maradt üres töltényhüvely... A raj gyűjteménye. Naponta látják, simogatják szemmel, kézzel és gyarapítják. Semmi sincs vitrinbe zárva az örök kíváncsiak elől.

Siklér Judit: — Gasztonyba, a szomszéd faluba is átmegyünk időnként. Ott áll egy szovjet katona sírja, arra teszünk virágot. Elhatároztuk, hogy ezután mindig gondunk lesz rá...

— Rátóton, úgy tudjuk, nem halt meg egyetlen szovjet katona sem, de Nemesmedves közelében Rudi bácsi szerint harmincheten vesztették életüket — kezdte a mondókáját Németh Eszter, de a fiúk nem tudták kivárni a folytatást, maguk mesélték el.

Megkondult a harang

Simon Krisztián, Cseke Zsolt, Dutka Ákos (aki nem tudta, rokonságban van-e a költő Dutka Ákossal), Németh Zsolt és Könye Tamás percek alatt felidézte Nemesmedves felszabadulásának történetét, attól kezdve, hogy Rudi bácsi teljes nevén Tomasits Rudolf, és ő húzta meg a nemesmedvesi szoknyás harangláb harangját. (Lásd a Kisdobos e havi számában Ferkai Loránt barkácsrovatát!) Tőle, Rudi bácsitól származik a harminchét katona hősi halálának története. Igaz, a fiúknak nem ő mesélte el, hiszen 1974-ben meghalt. Hirschmann tanár úr, a magyartanár hallotta Tomasits Rudolftól, a szemtanútól, és adta tovább a gyerekeknek.

„A mező akkoriban nem búzát, kukoricát, még csak nem is füvet

A somogyi dombvidék 120 napig tartó harcok színhelye volt. Keleti része már 1944. december 1-én felszabadult, nyugati felén pontosan négy hónap múlva, 1945. április 1-én ért véget a háború. A szelíd dombokat, barátságos völgyeket csaknem húszezer holdnyi területen aknamezővé változtatták, a legelőket, szántókat, réteket lövészárkok és harckocsiárkok hálózták be.

A 3. Ukrán Front csapatai a Balatontól délnyugatra folytatva támadásukat, április 2-án felszabadították Nagykanizsát, a magyar városok közt utolsónak. Az első magyar város, Makó felszabadulása óta több, mint hat hónap telt el. Ezalatt a fél év alatt a 2. és a 3. Ukrán Front súlyos, nagy veszteségekkel járó, de eredményes harcot vívott a hitleri hadsereggel.

A 27. hadsereg csapatai a visszavonuló németek sarkában benyomultak az Őrség vidékére. Elfoglalták Szentgotthárdot. Átkeltek a Rábán és észak felé fordultak. Ennek a hadmozdulatnak eredménye: április 4-én hajnalban elfoglalták az utolsó magyarországi helységet, Nemesmedvest.

vagy szamárkórót, hanem aknát termett. Alattomos aknát, ami nem látható és kikerülhetetlen. Az akna érintésre robban. Hát ilyen mezővé változtatták a németek a Nemesmedves közelében elnyúló réteket. A szovjet katonák meg átvágtak azon a mezőn: harmincheten nem jutottak el a községbe, és nem hallották a Rudi bácsi harangkongatását, amely hírül adta a falunak, de ország-világ is hamar megtudta: szabadok vagyunk, számunkra vége a háborúnak. A szovjet katonák pedig határainkon túl folytatták a harcot a hitleri fasizmus ellen. Mit sem tudtak arról, hogy Rudi bácsi fél kézzel húzza a harangot. A másik kezét akkor vesztette el, amikor megpróbált segíteni a katonáknak, hogy hősi halált halt társaikat eltemethessék. Ő is aknára lépett."

Nemesmedves községben ma öszszesen tizenheten élnek. Kenyerüket az erdő adja. Kemény munka árán, de nem szűkmarkúan. Az 1945. április 4-i eseményekről a békés erdőből a határövezetben egyszerre csak előtűnő emlékmű és egy tanúnak hátrahagyott szovjet tank beszél. Az emlékmű felirata is rövid. Battonya és Nemesmedves, az első és az utolsóként felszabadult magyar település nevét idézi.

Leveleznek, vendéget várnak

A rátóti negyedikesek hétről hétre egymáshoz illesztették és a falra erősítették a „*Felszabadítóink hősi útján*" címmel időrendben közölt, a Pajtásból kiemelt térképrészleteket. Egy másik térképen azok képeslapjait gyűjtik, akik az országból tőlük kértek adatokat Nemesmedvesről. Sűrűn kapnak levelet őrsöktől (a Delfin őrstől, például: Budapest Pusztaszeri út 20.), rajoktól (például a mezőkövesdi Tanácsköztársaság úti iskolából), de kaptak már levelet Kisvárdáról, Füzesabonyból és máshonnét is. Nagyon szeretnek levelet kapni, és igen gyorsan válaszolnak. A rátóti iskola valamennyi raja levelezik. Szívesen adják hírül, ha levélben kérik őket, mit tudnak Nemesmedves felszabadulásának történetéről, az 1945. április 4. óta történt nevezetes, helyi eseményekről, és szívesen küldenek fényképeket is a történet mellé a híres haranglábról, a tankról, a környékről.

A nevezetes napon, 1985. április 4-én a gyerekeknek igen sok dolguk lesz. Akkor érkeznek meg vendégeik Jánoshalmáról, akik maguk szeretnének megnézni mindent, amit az utolsóként felszabadult kicsiny település környékén csak lehet.

Az ünnep, az évforduló mindig gondolkodásra, visszatekintésre késztet. Ezért jó, hogy vannak ünnepek. Az ünnepeket szorgos, és lám, csöppet sem szürke hétköznapok előzik meg és követik. Rátóton örömmel várják a hétköznapokat is.

Józsa Teréz

Görög Júlia rajza

RENGETEG A DOLGOM! MÉG SZERENCSE, HOGY FÜRKÉSZ TÁRSAIM SEGÍTENEK!

FÜRKÉSZ BALÁZS

RÖPKÉSZ FÜRKÉSZ

FIRKÁSZ FÜRKÉSZ

TAVASZ FÜRKÉSZ

JELEN, MUNKÁRA KÉSZEN!

TAVASZI V.!

FESTMÉ
ÉS
DALGYŰJ-
TÉS
ÉS
TANULÁS
A TAVASZ-
RÓL!
„TAVASZ-
KÖSZÖNTŐ"
JÁTÉKOK
*

5 MÉRFÖLD

EZT A SZALONNÁT **INYENC FÜRKÉSZEK** SÜTÖTTÉK – ŐK IS ETTÉK MEG, A NYÁRSAT AZ EGYIK APUKA FARAGTA.

Gyárfás Endre

Árnyék és fény

A Holdra a Föld veti árnyát,
a földre a sűrű falomb,
falevélre a könnyű madárláb,
madáranya-szívre a gond.

Két hét — s a tojásból az élet
csivogva a napra köszönt,
fény festi a lombot, a földet,
s telihold süt már odafönt.

Üzenet 1994 kisdobosainak

FÜRGE FÜRKÉSZ

A RENDSZERESEN SPORTOLÓK ÉS KIRÁNDULÓK FÜRGE FÜRKÉSZEK LETTEK!

Görög Júlia rajza

Gyertek bikázni!

Mi kell a bikázáshoz? Egyszerű a válasz: öt darab patkószeg, néhány ügyeskezű gyerek és egy sima felület. Megfelel az aszfalt, a járda köve is. Hogy nem könnyű patkószeget keríteni manapság? Ez bizony igaz, de hát mit ajánlhatnék patkószeg helyett? Kavicsot? Kipróbáltam, nem tökéletes. A patkószegek ugyanis szögletes (lekopott) fejből és csavarmentes szárból álltak, kellően nehezek voltak, jobban esett a fogás rajtuk, mint a gömbölyű vagy a lapos kavicsokon.

Lestük a nagyobbaktól a fortélyokat, próbálgattuk mi is. Előbb-utóbb mindanynyian teljesíteni tudtuk az első nehézségi fokozatot. Ez volt a **„felvétel"**. Az ügyesebbik kezünk markába szorítottunk négy szeget, az ötödiket a mutatóujjunk és a hüvelykujjunk közé fogtuk, ezt feldobtuk a magasba. Közben leraktuk a négy szeget úgy, hogy még a visszaeső ötödiket is elkaphassuk. Ez az ötödik volt a bika. Egyet-egyet fel kellett kapni úgy, hogy a visszaeső bikát is elkaphassuk ugyanazzal a mozdulattal. A földön fekvő szegek közül mindig csak azt érintettük, amit éppen felvettünk. Ha mind megvolt, következett a **páros felvétel**. A módszer ugyanaz, csak most már kettőt-kettőt kellett felvenni. Újabb lerakás és „a felvételi feladat" az egy és három, vagy három és egy felvétele (csak azokhoz szabad érni, amelyeket felvenni szándékozunk!) s végül az újabb lerakás után a **négy szög felvétele egy mozdulattal**. Hát itt már nagyon kellett vigyázni a lerakással! Ha túl messzire raktuk a szegeket, csak nagyon nehezen lehetett összekapni a bika leesése előtt.

A következő nehézségi fokozat a **behajtás**. Talán innen ered a bikázás elnevezés is, mert a szegeket be kellett hajtani egy kapun. Talán ahhoz hasonlóan, ahogyan estefelé, legelés után behajtják, terelik az állatokat az istállóba. A kaput a bal kezünk ujjaiból alkottuk úgy, hogy a középső és a hüvelykujjunkat letámasztottuk a földre szétterpeszt-ve. A mutatóujjat — hogy ne zavarjon —, átfontuk a középsőn. Ezt a kaput játék közben már nem mozdíthattuk el, ujjainkat nem emelhettük fel. Guggolás közben — hisz így volt kényelmes — következett a feldobás és a lerakás méghozzá a kapu előterébe. Majd a bika feldobása és egy szög „behajtása", belökése a kapun, persze úgy, hogy közben más szeghez nem érhettünk, majd a második, harmadik, negyedik. A további rendszer ugyanaz volt, mint az első nehézségi próbán. Következett a **páros behajtás**, az első és harmadik, végül a negyedik szeg egy mozdulattal való behajtása.

De még nem volt vége a játéknak! Következett a harmadik fokozat, aminek az elnevezését bizony elfelejtettem már. (Kérdezzétek meg édesapátokat, hátha meg tudja mondani!) Ebben a fokozatban mind az öt szeget fel kell dobni, de csak kis magasságra, majd hirtelen megfordítani a kezet úgy, hogy minél több szeg maradjon a kézháton. A következő mozdulattal fel kellett dobni ezeket a szegek a kézhátról és egy kapó mozdulattal a lefelé hulló szegeket marokba zárni. Ennek nehezebb változata, hogy a kézhátról feldobott szegeket úgy kell elkapni, hogy különböző magasságokban, egymásután egy-egyet, **„lefelé kapkodva"**. Azt pedig csak a bikázás művészei tudták megcsinálni, hogy a szegek egymás utáni elkapása közben hol felső kapással (markolással), hol alsó kapással (tenyérbe) kapják el az aláhulló szegeket. Természetesen minél több szeggel tudta ezt valaki megcsinálni, annál nagyobb tekintélyre tett szert közöttünk. A játék úgy is játszható, ha valaki bármelyik nehézségi fok közben megbukik, hozzáér a másik szeghez, leesik a bika, akkor a játszótárs következik, s neki újból kell kezdenie elölről.

Ezek után lehet gyakorolni. Nem féltelek titeket, szabályt kitalálhattok sokfélét, csak azért jusson idő a játékra is. Jó bikázást!

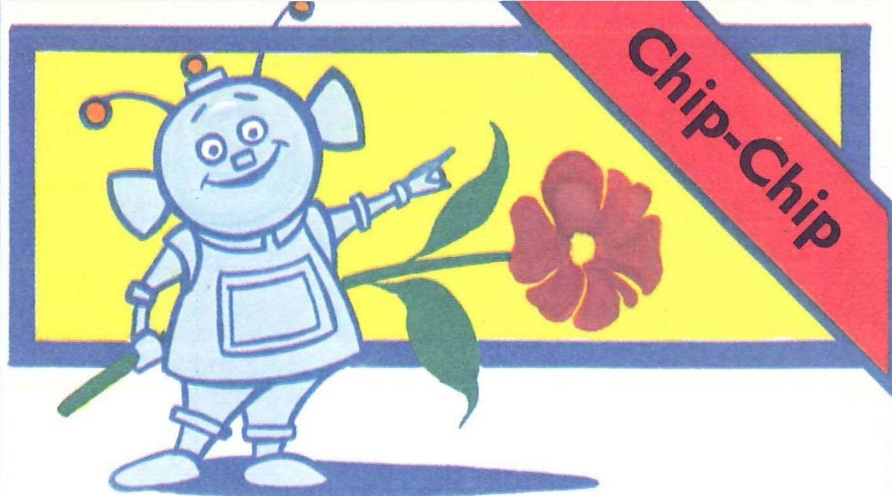
Flamm János

Könyvjelző

Új rovatunk címe pontosan kifejezi a tartalmát: könyvet jelez. Nem azt, hol tartunk a választott könyvben, hanem azt, melyik könyvet ajánljuk figyelmetekbe. Most anyák napja közeleg. Könyvjelzőnkkel megjelölünk néhány forrást; megkönnyítjük a köszöntő vers, elbeszélés kiválasztását.

1. **Bartócz Ilona: Anyák napja** (Mese) — Minden napra egy mese (Antológia) Szerk. T. Aszódi Éva (Bp. 1976. Móra K.)
2. **Leviszon, G.: Hogyan akartunk Valérkával mamát cserélni** (Elbeszélés) — Dörmögő Dömötör 1970. 4. sz.
3. **Lőrincz Ágoston: Anyu nélkül** (Elbeszélés) — Lányok évkönyve 1973. Bp. 1972. Móra K.
4. **Szabó Magda: Édesanyám** (Elbeszélés) — Kincskereső 1977. 5. sz.
5. **Ágh István: Virágosat álmodtam** — Fiúk — lányok évkönyve Bp. 1976. Móra K.
6. **Alvaro, Y.: Anyám, ha egyszer nagy leszek** — Rókavigasztaló. Gyermekversek a világirodalomból (Vál. és szerk. T. Aszódi Éva) Bp. 1973. Móra K.
7. **József Attila: Anyám** — Kisdobosok évkönyve, 1975. Bp. 1974. Móra K.

Békés Rozi rajza

Szeretettel köszöntelek. Üdvözlésem így hangzik: csip-csip. Nem, mintha csibe lennék, ez csak afféle jelige. A chip angol szó, forgácsot, morzsát jelent. Egyetlen szilícium lapocska, amelynek felületére sok-sok tranzisztort és hasonló elemeket szereltek. Tokba zárva a chip olyan, mint egy százlábú bogár. Egyébként az én alkatrészem. Én meg — ugye már kitaláltad? — robot vagyok. Pontosabban Robotka, mivel csak a minap születtem. Azért jöttem a világra, hogy a segítőtársad legyek. Akár jó barátod, bár a robotok szívtelenek. Egyszerűen nem készítenek szívet nekik. Még szerencse, hogy szomorkodni sem tudok a mulasztás miatt, hiszen ahhoz is szív kéne. Ellenben eszem az van. Rengeteg. Sőt, csak az van. Memóriaegységeimnek se szeri, se száma. A memória nem más, mint emlékezet. Különféle memóriaegységeimben adatokat és más tudnivalókat tárolok. Mindazt, amit belém tápláltak. Nem dicsekvésképpen állítom; én soha nem tévedek. Mindent pontosan jegyzek meg és előre is látok. Szerintem ez egy újszülött robottól igazán remek teljesítmény. Kár lenne elherdálni a tehetségemet. Az én briliáns emlékezetem és a te szíved együtt akár csodákat is teremhet. Megpróbáljuk?

Ha van kedved a mi kis kétszemélyes munkaközösségünkhöz, elmondom, hogyan képzelem. Én minden hónapban elchipogom neked, amire érdemes figyelni, gondolni, amit nem ártana megtanulni, próbálni, eljátszani stb. Te meghallgatod, azaz elolvasod a Kisdobosban azokat az írásokat, amelyek mellett engem meglátsz, majd összetrombitálod a társaidat és nekik is elmondod. Nem fogom rút pletykálkodásnak tekinteni. Ellenkezőleg. Ha pedig neked akad mondanivalód, rajta, ne habozz! Fogd a tollat, írd meg a Kisdobosnak, bizonyos lehetsz benne, hogy megkapom az üzenetedet.

Ha nem csal a memóriám, még csak áprilist jelez a naptár, de jó, ha már most gondolsz a jövőre. Vagyis a jövő hónapra. Tudod, mire a májusi Kisdobos a kezedbe kerül, talán késő lesz néhány dologra...

Chip-chip. Május első napján már a XV. században zöld lombokkal díszítették fel a házakat. A májusi zöld ágat, a májusfát hajnalfának is hívják. Sok helyütt a kedvelt tanítónak vagy tanácselnöknek állít májusfát egy-egy falu közössége. Mi lenne, ha az a kis őrsi vagy nagyobb rajközösség, amelyhez te tartozol, folytatná a májusfa állítás szép hagyományát? Szüleitek, ifivezető barátaitok segítségével döntsétek el, kit tiszteltek, kit szerettek legjobban. Aztán rajta, adjátok tudtára egy szép májusfával!

Chip-chip. A nemzetközi gyermeknapon legyen vidám szórakozás a kisdobos-majális! Úttörőkkel, kiszesekkel, felnőttekkel együtt érdemes megszervezni, de ha zuhog aznap az eső, az elkeseredés akkor is tilos. Egy remek vetélkedő, amelyet gondosan előkészített a társaság, feledtetheti a hangosan sírdogáló ereszek lehangoló muzsikáját.

Dobra verjük

Ötvenforintos könyvutalványt nyertek:
Ábrók Katalin, Kaposvár. **Baky Dániel,** Diósd. **Baranyi Gábor,** Budapest. **Bertalan Beáta,** Jászladány. **Csató Gyula,** Fót. **Csengődi Eszter,** Salgótarján. **Csidei Ákos,** Nagyigmánd. **Csikós Annamária,** Kisterenye. **Enyedi Sugárka,** Paks. **Faragó Ákos,** Debrecen. **Fekete Piroska,** Tiszacsege. **Gál Mónika,** Üröm. **Halbik Dóra,** Pápa. **Hazuk Károly,** Budapest. **Horváth Tünde,** Pápa. **Horváth András,** Gyöngyös. **Hörömpöli Mónika,** Komárom. **Ilkei Tamás,** Budapest. **Jellinek Alexandra,** Budapest. **Kevei Szilvia,** Kőszeg. **Kiltan Krisztina,** Tengelic. **Komáromi István,** Jánoshalma. **Kónya Veronika,** Sopron. **Kónya Ágnes,** Sándorfalva. **Kóródi Blanka,** Kőszeg. **Králik Aliz,** Kisterenye. **László Balázs,** Szentgotthárd. **Mankóczi Edit és Ildi,** Tatabánya. **Molnár Mónika,** Boba. **Móricz Dániel,** Budapest. **Nagy Imola,** Budapest. **Nagymajtényi István,** Budapest. **Nyakó Szabolcs,** Debrecen. **Peltzer Balázs,** Várpalota. **Polauf Tamás,** Tatabánya. **Ráski László,** Szikszó. **Rátkai Ildikó,** Miskolc. **Soltész László,** Tiszaszőlős. **Spanga Péter,** Dabas. **Scher Imre,** Budapest. **Szávó Magdolna,** Lábatlan. **Szó Piroska,** Budapest. **Tahu István,** Kisterenye. **Varga B. Zoltán,** Békés. **Varga Ernő,** Zalaegerszeg. **Vass Barnabás,** Teskánd. **Vass Cecilia,** Sitke. **Vaszkun Attila,** Szerencs. **Zámbó Balázs,** Zalaegerszeg. **Zongor Klára,** Veszprém.

A januári rejtvények helyes megfejtése:
Keresztrejtvény: „Békés, boldog új évet"
Keverék kerék: Ahány ház, annyi szokás
Lóugrás:

20	1	16	7	12
15	6	11	2	17
10	19	4	13	8
5	14	9	18	3

Keresgélő: 30 háromszöget tudunk összeszámolni
Képrejtvény: Téli szünet

Megnyílik a madárház. A fővárosi állatkertben április 4. tiszteletére és Herman Ottó, a nagy természettudós születésének 150. évfordulója alkalmából újra megnyílik a madárház. Trópusi madarakat láthatnak majd az állat- és növénykert vendégei: gyümölcsevő tukánféléket, papagájféléket és kolibrikat. Aki jobban kedveli a növényeket, az állandó látnivalókon kívül áprilisban orchidea kiállítást láthat. A kiállított növényekhez, természetesen, ezúttal sem szabad nyúlni, de ha valakinek nagyon megtetszik valamelyik orchidea-fajta, minden bizonnyal megvásárolhatja.

Gyerekek az iskoláért! Itt következő hírünknek akár azt a címet is adhatnánk, hogy „gyerekek önmagukért", hiszen, amit iskolájukért tettek, azzal önmaguk is gyarapodtak. A Tolna megyei Kölesden a Béri Balogh Ádám Úttörőcsapat őszi és tavaszi hulladékgyűjtési akcióját az idei úttörőévben az eddiginél gondosabban szervezte meg. A szükség vitte rá őket: megtudták, hogy iskolájuk bővítése igen sok pénzbe kerül. Előbb a szülők próbálták enyhíteni a gondokon társadalmi munka vállalásával, téglajegy-vásárlással, végül a gyerekekkel együtt úgy döntöttek, hogy a hulladékgyűjtésből származó jövedelmüket a megépítendő négy új tanteremre fordítják. A kisdobosok a papír- és textil-hulladék, az úttörők a fémhulladék összegyűjtését vállalták. Minden ház elé kirakták, a gyerekek és felnőttek pedig traktorral, de még csacsifogattal is hordták a MÉH-nek szánt „kincseket". Kedvvel és eredményesen dolgoztak. Annyira, hogy néhány játék és az őrsöknek a bográcsok megvásárlására is futotta.

Az 1-es számú napközi. Szombathelyen, a Köztársaság téri napközi otthonba nem gyerekek, hanem idős emberek járnak elsősorban. Azért vendégként, elég gyakran, gyerekek is megfordulnak itt. A névnapok, a közös kirándulások egyúttal három nemzedék rendszeres találkozására is alkalmat adnak, hiszen az otthon állandó látogatói az öregek, szocialista brigádokkal is rendszeres kapcsolatban állnak. Az ügyes kezű asszonyok munkáiból nemrég kiállítást rendeztek a Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola másodéves hallgatóinak segítségével a napközi otthon társalgójában.

Dalfesztivál. Szolnok megyében, a kunhegyesi bemutatóházban hazánk felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére mozgalmi dalfesztivált rendeztek. A megye tizenegy településének úttörőkórusai mutatkoztak be. Kár, hogy a kisdobosok kimaradtak a programból.

A tisztaság őrei. Öt esztendeje jött létre Miskolcon a tisztasági őrség. Nemrég a mozgalom 1400 kisdobos és úttörő tagja környezet- és természetvédelmi fórumot tartott a városi sportcsarnokban. A környezet- és természetvédelem legégetőbb kérdéseiről tanácskoztak.

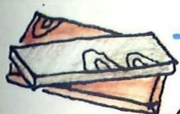
Kisdobosok a pódiumon. Veszprémben, a megyei úttörőházban prózamondásban mérték össze tudásukat a város kisdobosai. Borszok Valéria bizonyult a legügyesebbnek (1. sz. iskola), Bráz Szilvia (Botev iskola) második, Surányi Pál (6. sz. iskola) harmadik lett. Marosi Krisztina verses — prózamondásért (2. sz. iskola) különdíjat kapott. Gratulálunk!

Áprilisi mellékletünk címe: a recepttartó kis szakács. Ha elkészítitek, ügyes, ötletes húsvéti ajándék lehet annak, aki szívesen böngész recepteket és örömest sürgölődik a konyhában. Anyák napjára is szánhatjátok, meglepetésül a virág mellé. Ügyeljetek a pontos, szép munkára! Vágjátok ki a szakácsot a vastag vonal mentén, majd a szaggatott vonalak követésével hajtogassátok be. Az alsó, szürke téglalapon jelölt pontokat szúrjátok át, így a visszahajtás után is tudjátok, hová kerüljön a RECEPTEK felirat, amelyet ragasztással erősíthettek a téglalapra. Az ezután kimaradó felületet fessétek pirosra. Az A-val és B-vel jelölt piros darabokat ragasszátok az A—B oldalfelületre, majd ezeket ragasszátok a C-vel jelölt hátlap túloldalára. Már kész is a tasak, amely a recepteket tartja. A szakács keze fölötti kis körökbe fűzzetek fonalat, s akkor a recepttartót fel lehet akasztani, hogy a konyhában kéznél legyen.

Van egy -m. A neve:

. Eddig velünk lakott a -ban, -re melegebb

de most, hogy az idő, elhatároztam; kiteszem a -ét. Szereztem

-t, -t, elővettem a -t, a -t.

Kis -os őrsöm tagjaival nekiláttunk, hogy elkészítsük a -ot

Ki hinné, mennyire nehéz új otthonhoz szoktatni egy -t

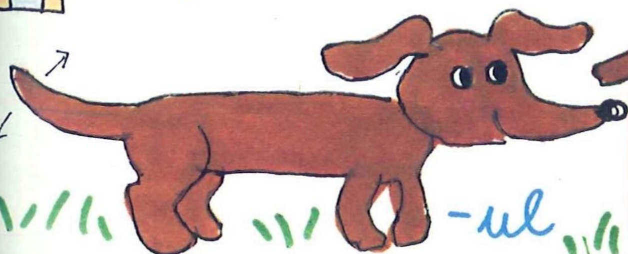
Hiába tettünk a -ba -t

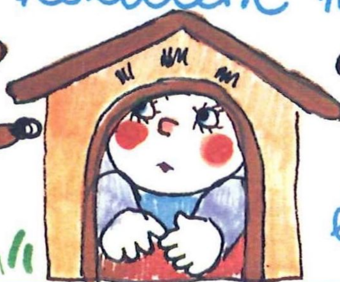
„Ő" a -ba kapta és beszaladt vele a -ba. Én magam bújtam be -ba, hogy megmutassam neki, hogy kell LAKNI!

Sajnos, kikásza dni már nem tudtam.

A fiúknak szét kellett -álniuk a

-at, mert már kezdtem magam

-ul érezni.

Írta Gyárfás Endre, rajzolta Koltai Éva

Rázó László Gergő munkája, Sopron, Hunyadi Általános Iskola

Postafiók 100

Gyűlnek az Ö-betűs levelek, naponta érkeznek ötleteitek. Mutatóban íme, egy csokorral:

„Nálunk a községi könyvtárban van gyermek-klub. Ez olyasmi, mint egy szakkör, de mégsem számítjuk annak. A klubban anyák napjára és minden ünnepre készítünk valamit. Igaz, minden héten nincs ünnep, de bábokat, termés-állatkákat is csinálunk. Ezen kívül kirándulunk, játékokat tanulunk. A múlt iskolai évben aki a klubba járt és jól dolgozott, könyvet kapott jutalmul. Én idén is járok — persze nem a könyvért, hanem jó időtöltés, és nekem nagyon tetszik ez a gyermek-klub!"

Kossuth Márta kisdobos, Kocs, Klapka Gy. u. 22. 2898

„A mi őrsünk kitalált egy nagyon izgalmas játékot. Minden második hét végén összejövünk. Ilyenkor kisorsolunk egy könyvet és egy pajtást, akinek azt el kell olvasnia. Két hét múlva rajzos beszámolót tart róla. A rajzokat eltesszük. Amikor már mindannyian elolvastuk a könyvet, és rajzban is beszámoltunk róla, díjazzuk a legjobbakat. Különben papírgyűjtéskor annyi pénzt kaptunk a gyűjtött papírért, hogy tizennyolc darab könyvet vásároltunk érte. Tizenketten vagyunk az őrsben. Így aztán a könyvekből jutalomra is futja!"

Nagy Hajnalka harmadikos kisdobos, Tatabánya, Sárberek 109. fsz. 2. 2800

„Szeptember óta iskolánkban rendszeresen, naponta van vagy testnevelési óra vagy testmozgás. Mi, gyerekek nagyon szeretjük és örülünk neki. Sokszor fárasztó gyakorlatokat végzünk változatos zenére. De nem bánjuk, mert tudjuk, ettől erősebbek, edzettebbek leszünk. Legjobban azt szeretjük, amikor a „törpék dalára" végzünk törpe és óriás járást. A foglalkozásokon sok játék is van. A játékos versenyeken bizonyíthatjuk ügyességünket is. Különben reggelente otthon is tornázunk, mert ez egészséges!"

Rácz M., Baranyi Bettina, Hadár Gabriella harmadikos kisdobosok Makó, Szegedi u. 4—6. 6900

Majd minden postával érkezik n é v i k e. Nyilván szeretitek ezeket a vidám, de nem csúfolódó rigmusokat.

Orsolya — hol kapható korcsolya?
Jeromos — anyukád még mindig mos?
Mihály — eljött az osztály!

Rácz Gábor Recsk, Sallai I. út 2. 3245

Ábel — megrázott a kábel
Titusz — jutalmad egy fikusz

Nagy Judit Siklós, Vörösmarty u. 10. 7800

Ilyen névikéket közösen is készíthettek persze. Még verset is írhattok együttesen. Méghozzá úgy, hogy minden játékos a papírjára leír egy mondatot, ettől függ a vers sikere. Tegyük fel, hogy ez a mondat így szól: — Hogy sikerül ez a vers? Lehajtod a papírt, és ráírod az utolsó szótagot, — jelen esetben azt, hogy „vers" — és utána ráírod, hány szótag van a sorban; hét. Az utánad következő feladata, hogy hétszótagos mondatot írjon, mely rímel a „vers" szóra. Tehát olyasmit, hogy: „— Amilyet te írni mersz!" Utána új mondatot ír a következő játékos, lehetőleg az „alapmondat" szótagszámával egyezőt. És ezt írhatjátok, írhatjátok, ameddig jól esik! De azért jobb, ha megállapodtok előre, hogy hány soros „művet" akartok kitalálni. A legjobban sikerülteket küldjétek el szerkesztőségünkbe, hadd nevessünk mi is veletek!

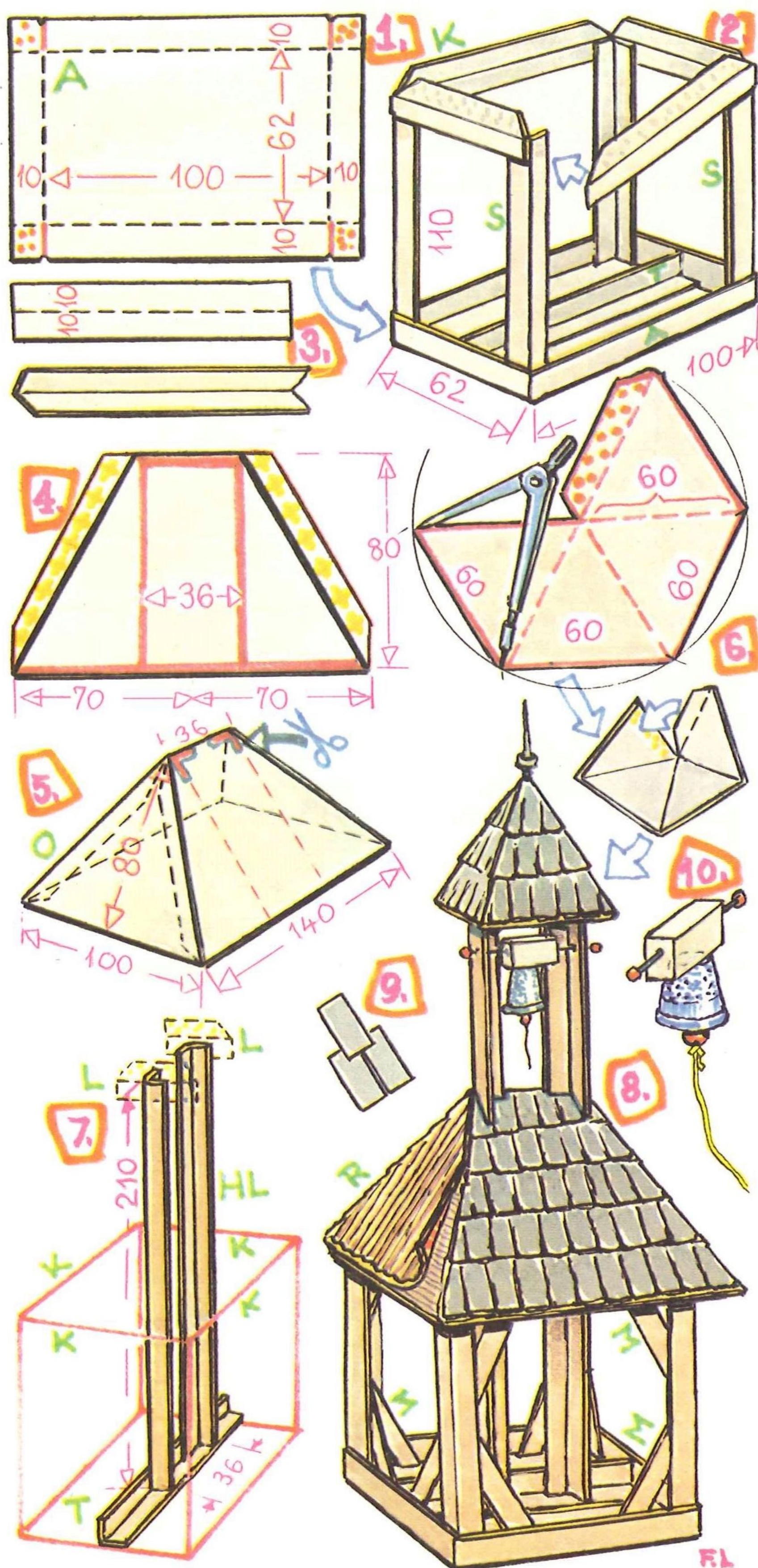
Most pedig **FELHÍVÁS** következik! Szeretsz festeni, rajzolni? Szoktál verseket, meséket vagy történeteket írni? Fényképezel? Zenét komponálsz? Gyakran fúrsz-faragsz? Állandóan valami új dolgon töröd a fejed? Írd le, csináld meg és küldd el! Vannak jó ötleteid, de nem tudod őket megvalósítani? Írd le és küldd el! Legjobban sikerült alkotásaidat vagy azok másolatát, fényképét, leírását, bármilyen témájú ötleteidet küldd el az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Könyvszerkesztőségébe (címe: Bp. Pf. 38. 1531). A borítékon tüntesd fel neved, lakcímed és életkorod. A küldeményt minél előbb add postára, és feltűnően írd rá: „GYEREKBOLYGÓ".

Ferkai Loránt: Szoknyás harangláb

A harangláb gerendákból ácsolt faállvány, kis tetővel, alatta harang. Egyes vidékeken, például az Őrségben az alsó részt is tető fedi, ez a „szoknya". A legnevezetesebb harangláb NEMESMEDVES községben, Szombathely közelében található. Ennek harangja kondult meg az örömhírre: vége a magyarországi harcoknak.

Kartonból magad is elkészítheted a híres szoknyás harangláb mását. Szerkezetét kissé egyszerűsítettük, de így is olyan, mint az igazi. Vágj egy 120×82 mm nagy téglalapot kartonból (1.), ennek 10 mm-es peremeit felhajlítva (bekarcolás után) kész a tálcaszerű alap (A). Sarkaiba ragaszd be (2.) a négy sarokoszlopot (S), amelyeket 100 és 62 mm-es koszorúgerendák (K) fognak felül össze. Az alap közepére ragassz be egy tartót (T), erre szükség lesz. Maguk a „gerendák" középen felébe hajlított 20 mm széles kartoncsíkok (3.), amelyeket mindig a kellő hosszúra vágsz. Készítsd most el a „szoknyát", ezt a — felül 36 mm-es élben végződő — tetőt, ami két négyszögből (4.) és két háromszögből áll, anyaga szintén karton. A négyszöget úgy szerkeszd meg, hogy egy 140 (2×70) mm-es vonal közepére 80 mm magas, 36 mm széles téglalapot rajzolsz, ez ábránkon piros, kiegészíted trapéz formájúra, és hozzászabsz egy-egy ragasztásra szolgáló csíkot; sárgával jeleztük. Ezeket fogod beragasztózva a háromszögletes tetőlapokhoz illeszteni, amelyek alapja 100, magassága 80 mm (5.). Az ábrán látod, hogy az összeragasztott tető sátorformájú; felül két „L" alakú rést kell rajta vágnod. A sisak formájú tető úgy készül, hogy 60 mm-nyire kinyitott körzővel kört rajzolsz (6.), s arra négyszer ráméred a 60 mm-t, majd a metszéspontokat összekötöd. Karcolás után gúlaformájúra ragasztod.

A 7. ábra mutatja, hogy az alapra ragasztott tartóra (T) két 210 mm hosszú gerendát ragasztasz, a haranglábakat (HL), ezekre húzod rá a „kétlyukú" tetőt, hozzáragasztod a koszorúgerendákhoz (K), a haranglábak (HL) végeire kis lécecskéket ragasztasz (L), s ezekhez a sisak-tetőt. A kész haranglábakat (8.) ferde merevítőkkel (M) megerősíted, majd fested. A tető Nemesmedvesen zsindelyes; festéssel vagy 20×13 mm-es szürke papírlemezkék (9.) felragasztásával utánozhatod. A tetőt hullámpapír réteg (R) felragasztásával vastagíthatod. A harang fémgyűszű (10.).

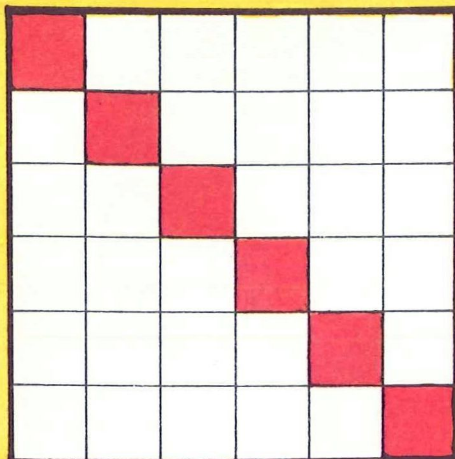

Kis számolás

$$\begin{array}{r} AC \\ +\ BC \\ \hline ADD \end{array}$$

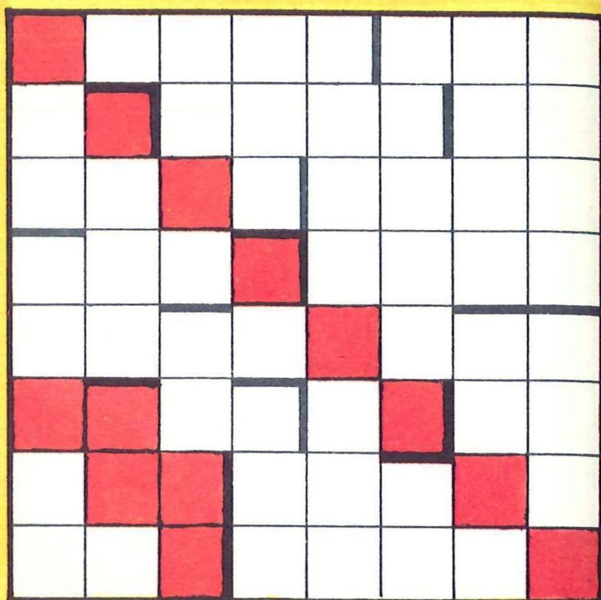
Az összeadásban az azonos betűk azonos számokat jelölnek. Melyek ezek a számok?

Rakosgató

Írjátok a vízszintes sorokba az alábbi szavakat olyan sorrendben, hogy a színes négyzetekbe eső betűk lefelé összeolvasva egy fiúnevet adjanak.

mályva—orgona—boróka—pázsit—tátika—jácint

Keresztrejtvény

A megadott megfejtéseket írjátok a helyükre. A színes négyzetekbe eső betűket olvassátok össze. Ezt kell beküldeni.

8 betűs: **áskálódó, találnia**
6 betűs: **a makói**
5 betűs: **áztat, viasz, hátsó, lagzi**
4 betűs: **trón, prés, Oszi, Ilus, áram, lapu, arra, tárd, kopó, kofa, dísz, Hédi, Ákos**
3 betűs: **nvl, ara, óta, rét, ára, aki, séf**
2 betűs: **ol, rp, ni, iá, is, ag**

Képrejtvény

N $\frac{1}{VE}$ 1985. E o=a D $\frac{k}{á}$

Húsvéti tojások

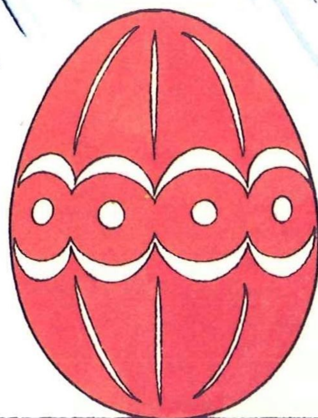
A húsvéti locsolás után Petinek kettővel több pirostojása volt, mint Lacinak. Laci három tojást Petinek adott, és akkor Petinek kétszer annyi hímestojása lett, mint Lacinak. Hány húsvéti tojásuk van most a fiúknak?

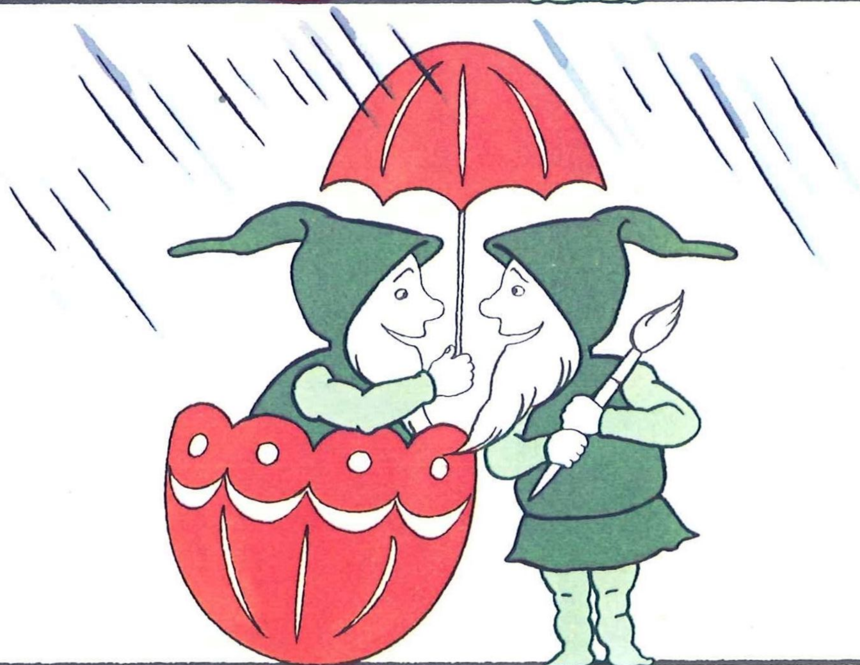
A megfejtéseket legkésőbb április 26-ig nyílt levelezőlapon küldjétek el szerkesztőségünkbe!

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXXIV. évf. 4. sz.
Főszerkesztő: Jani Gabriella
Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502 Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374 Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) Budapest V., József nádor tér 1., 1900 közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj 1 évre 60 Ft.
Készült a Kossuth Nyomdában. 85.0103. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Görög Júlia**, a hátsó borító **Herpai Zoltán** rajza

Vida Győző rajza

Ára: 6,— Ft

Radnóti Miklós
ÁPRILIS
Egy szellő felsikolt,
apró üvegre lép
s féllábon elszalad.
Ó április, ó április,
a nap se süt, nem bomlanak
a folyton nedvesorrú
kis rügyek se még
a füttyös ég alatt.